

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁANIA W OBSZARZE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH DAVG-01

Projekt P2 wydania 9
Warszawa, 20.10.2021 r.

1	Spis treści:	
2		
3	1 Wprowadzenie	3
4	2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG.....	3
5	3 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG.....	3
6	3.1 Dokumenty akredytacyjne	3
7	3.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru.....	4
8	3.2.1 Proces akredytacji.....	4
9	3.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena.....	7
10	3.2.3 Zmiany zakresu akredytacji.....	9
11	3.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania i cofnięcia akredytacji.....	10
12	4 Wymiana informacji.....	10
13	4.1 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania do celów realizacji dyrektywy	
14	2003/87/WE	10
15	4.2 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania do celów realizacji	
16	rozporządzenia (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r.	11
17	5 Postanowienia końcowe	11
18	6 Dokumenty związane.....	11
19	7 Załączniki.....	12
20		

21 1 Wprowadzenie

22 Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji jednostek
23 prowadzących walidację/weryfikację w obszarze emisji gazów cieplarnianych, w tym m. in.
24 walidację/weryfikację danych:

25 a) w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji (program EU ETS),

26 b) do celów realizacji rozporządzenia (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. (program
27 MRV).

28 Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen kompetencji jednostek prowadzących
29 walidację/weryfikację (zwanymi w niniejszym dokumencie „weryfikatorami GHG”) w procesie
30 akredytacji i nadzoru postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01
31 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi w niniejszym programie akredytacji.

32 Tekst niniejszego dokumentu został opracowany we współpracy z Komitetem Technicznym
33 Specjalistycznym ds. Środowiska i pozytywnie zaopiniowany przez ministra właściwego
34 do spraw środowiska oraz ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i żeglugi
35 śródlądowej.

36 2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG

37 Weryfikator GHG powinien spełniać wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN**
38 **ISO/IEC 17029 Ocena zgodności – ogólne zasady i wymagania dla jednostek walidujących**
39 **i weryfikujących** (dalej w treści dokumentu: „norma akredytacyjna”).

40 Ponadto w akredytacji weryfikatorów GHG zastosowanie mają dodatkowe specyficzne
41 wymagania akredytacyjne, stosowane w powiązaniu z normą akredytacyjną, zamieszczone
42 przez PCA w dokumencie *Lista wymagań akredytacyjnych dla weryfikatorów GHG*.

43 Dodatkowo, w przypadku ubiegania się o akredytację, weryfikator GHG powinien spełniać
44 warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01), a po udzieleniu
45 akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu z akredytowanym podmiotem*
46 i dokumentów z nim związanych.

47 W przypadku weryfikatorów GHG, prowadzących akredytowane działania w obszarze oceny
48 zgodności poza granicami Polski, dodatkowo stosuje się zasady i wymagania podane
49 w dokumencie DA-07 *Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej*.

50 3 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG

51 3.1 Dokumenty akredytacyjne

52 Akredytacja weryfikatorów GHG udzielana jest na okres 5 lat (od dnia zawarcia *Kontraktu*
53 *z akredytowanym podmiotem*).

54 W zakresie akredytacji prezentowana jest informacja o działalności w zakresie oceny
55 zgodności, dla której PCA potwierdziło kompetencje weryfikatora GHG w odniesieniu
56 do mających zastosowanie wymagań akredytacyjnych.

57 Zakres akredytacji weryfikatora GHG określa się w odniesieniu do programu
58 walidacji/weryfikacji w powiązaniu z obszarami technicznymi i mającymi zastosowanie
59 przepisami prawa, a w szczególności:

60 a) dla weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie EU ETS:

61 – określa się zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE)
62 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r. wraz z identyfikacją krajów, w których weryfikator
63 GHG prowadzi akredytowaną działalność;

64 b) dla weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie MRV:

65 – określa się w odniesieniu do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)
66 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania

67 i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz rozporządzenia
68 Delegowanego Komisji (UE) 2016/2072 z dnia 22 września 2016 r. w sprawie
69 czynności weryfikacyjnych i akredytacji weryfikatorów zgodnie z rozporządzeniem
70 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie monitorowania,
71 raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany
72 dyrektywy 2009/16/WE w następujący sposób:
73

Rodzaj działania	Metody monitorowania
Ocena planu monitorowania	- Metoda A – dokument dostawy paliwa oraz okresowa inwentaryzacja zbiorników paliwa
Weryfikacja raportu	- Metoda B – monitorowanie zbiornika z olejem bunkrowym na statku - Metoda C – przepływomierze na potrzeby odnośnych procesów spalania - Metoda D – bezpośredni pomiar emisji CO ₂

74 Zakres akredytacji weryfikatora GHG wskazuje lokalizacje (wraz z ich nazwą i adresem oraz
75 identyfikacją działalności), w których prowadzona lub z których jest zarządzana działalność
76 walidacyjna/weryfikacyjna.

77 3.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru

78 3.2.1 Proces akredytacji

79 Ocena weryfikatora GHG w procesie akredytacji polega na weryfikacji spełnienia przez niego
80 wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji w obszarze udokumentowania systemu
81 zarządzania i jego wdrożenia, w zakresie działalności objętej wnioskiem o akredytację.

82 Biorąc pod uwagę, że akredytacja służy wykazaniu kompetencji weryfikatora GHG
83 do wykonywania zadań w zakresie oceny zgodności, od weryfikatora GHG ubiegającego się
84 o akredytację wymaga się przeprowadzenia co najmniej jednego procesu walidacji/weryfikacji.

85 Weryfikator GHG przed złożeniem wniosku powinien przeprowadzić przegląd dokumentacji
86 wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić
87 PCA jego wynik na formularzu FAVG-02, wraz z wnioskiem (FA-01). Ponadto weryfikator GHG
88 przeprowadza audit wewnętrzny i przegląd wdrożonego systemu zarządzania na zgodność
89 z wymaganiami akredytacyjnymi.

90 W procesie akredytacji ocena weryfikatora GHG składa się z:

- 91 – **przeglądu dokumentacji** dotyczącej weryfikatora GHG;
- 92 – **oceny na miejscu** spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji;
- 93 – **obserwacji** wybranych działań w obszarze oceny zgodności.

94 W procesie akredytacji wybór działań do oceny kompetencji weryfikatora GHG jest
95 realizowany z uwzględnieniem (rozpatrywaniem) ryzyka błędnej oceny kompetencji
96 weryfikatora i nieadekwatnych wniosków o zaufaniu do jego kompetencji we wnioskowanym
97 zakresie. Rozpatrywane ryzyko jest związane m.in. z zakresem i złożonością działalności
98 walidacyjnej/weryfikacyjnej, lokalizacjami, w których prowadzona lub z których zarządzana
99 jest ta działalność oraz zaangażowanym personelem.

100 Wybór reprezentatywnej próbki działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej jest dokonywany
101 w oparciu o zasady podane w niniejszym dokumencie z uwzględnieniem specyfiki rodzaju
102 weryfikacji i obszarów technicznych – rodzaju działań poddawanych weryfikacji.

103 W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki działań weryfikatorów GHG,
104 prowadzących działania w programie EU ETS, dokonano pogrupowania działalności w klastry
105 przy uwzględnieniu mających zastosowanie aspektów technicznych procesów.

106 Tabela nr 1. Podział zakresu akredytacji na klastry

klaster	rodzaj działania ¹
A	1a, 1b, 7
B	6
C	2, 8
D	3, 4, 5
E	9
F	10, 11
G	12
H	98

107 W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora GHG,
108 PCA pozyskuje informacje o zasobach weryfikatora, w tym personelu.

109 Weryfikator GHG jest zobowiązany do utrzymywania aktualnego wykazu kompetentnego
110 personelu w zakresie wnioskowanej akredytacji w odniesieniu do każdego programu
111 walidacji/weryfikacji, na podstawie którego przekazuje informacje do PCA o liczbie personelu,
112 pełniącego poszczególne funkcje w każdym rodzaju działań w danym programie
113 walidacji/weryfikacji.

114 W ocenie na miejscu weryfikacji podlegają próbki kompetencji personelu weryfikatora GHG,
115 reprezentatywne dla wnioskowanego zakresu akredytacji. Ocena na miejscu jest prowadzona
116 w powiązaniu z poniższymi technikami oceny, właściwymi dla rodzaju weryfikowanej próbki:

- 117 – wywiady,
- 118 – przeglądy dokumentów, zapisów i innej udokumentowanej informacji stanowiącej dowody
119 kompetencji weryfikatora GHG, w tym dotyczące kompetencji personelu.

120 Przy wyborze próbki personelu weryfikatora GHG, PCA dokonuje oceny personelu
121 w odniesieniu do każdego programu walidacji/weryfikacji i każdego rodzaju działania
122 z uwzględnieniem zapewnienia oceny maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego
123 w działalność walidacyjną/weryfikacyjną.

124 W przypadku wniosku o akredytację obejmującego różne lokalizacje, w których prowadzona
125 lub z których zarządzana jest działalność walidacyjna/weryfikacyjna, ocena na miejscu
126 prowadzona jest zawsze w siedzibie głównej weryfikatora GHG oraz w każdej lokalizacji,
127 w której realizowane są następujące działania:

- 128 – formułowanie i zatwierdzanie polityk,
- 129 – rozwój i zatwierdzanie procesów lub procedur,
- 130 – ocena początkowa kompetencji oraz zatwierdzenie personelu zaangażowanego w proces
131 walidacji/weryfikacji,
- 132 – nadzór nad procesem monitorowania kompetencji tego personelu oraz jego wynikiem,
- 133 – ocena i monitorowanie podwykonawców,
- 134 – **funkcjonowanie mechanizmów ochrony** bezstronności i niezależności weryfikatora GHG
135 i jego personelu,
- 136 – **podejmowanie decyzje** dotyczących walidacji/weryfikacji, w tym przegląd techniczny
137 zadań związanych z walidacją/weryfikacją, niezależny przegląd,
- 138 – planowanie działań walidacyjnych/weryfikacyjnych.

139 W przypadku weryfikatorów GHG, od których do prowadzenia działalności, zgodnie
140 z przepisami prawa, wymaga się posiadania akredytacji, nie jest konieczne przeprowadzenie
141 walidacji/weryfikacji przed ubieganiem się o akredytację. W takim przypadku PCA udziela
142 akredytacji na zasadach opisanych w dokumencie DA-01. Przed pierwszym wydaniem przez
143 weryfikatora dokumentów zawierających powołanie na akredytację, PCA przeprowadza
144 obserwacje reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki

¹ Numery rodzaju działania zostały podane zgodnie z załącznikiem I rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., kolumna: „rodzaj działania nr”

145 personelu weryfikatora GHG. Pozytywny wynik obserwacji jest warunkiem utrzymania
146 akredytacji i umożliwia weryfikatorowi GHG wydanie dokumentów zawierających wyniki
147 akredytowanej działalności z powołaniem się na status akredytowanego weryfikatora GHG.

148 Jeżeli w trakcie obserwacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne
149 naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator GHG przed wydaniem
150 oświadczenia walidacyjnego/weryfikacyjnego zawierającego powołanie na akredytację, jest
151 zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz
152 do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych
153 działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji. Pozytywna ocena
154 wykonania korekcji/działań korygujących jest warunkiem utrzymania akredytacji.

155 Obserwacje działań w obszarze oceny zgodności prowadzonych w rzeczywistych warunkach
156 przez weryfikatora GHG u jego klientów, prowadzi się z uwzględnieniem poniższych zasad.

157 Na weryfikatorze GHG spoczywa obowiązek zgłoszenia do PCA działalności do obserwacji.
158 Zgłoszenie, zawierające jako minimum skład zespołu audytorskiego, miejsce prowadzenia
159 walidacji/weryfikacji, datę i czas oraz rodzaj działania, powinno nastąpić na co najmniej 15
160 dni roboczych przed terminem zaplanowanych działań.

161 Weryfikator GHG jest zobowiązany przekazać do PCA na co najmniej 10 dni roboczych przed
162 obserwacją, oprócz opisu prowadzenia walidacji/weryfikacji (wraz z mającymi zastosowanie
163 formularzami), następujące dokumenty:

164 a) w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS**: plan
165 monitorowania **wielkości emisji, zatwierdzony plan metodyki monitorowania** i zezwolenie
166 prowadzącego instalację lub operatora statku powietrznego, raport na temat wielkości
167 emisji, **raport dotyczący poziomu działalności i/lub raport dotyczący danych**
168 **podstawowych**, zapisy z analizy ryzyka biznesowego, analizy strategicznej i analizy
169 ryzyka, sprawozdanie z poprzedniej weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan weryfikacji,
170 zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu zaangażowanego w weryfikację,

171 b) w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV**: plan
172 monitorowania/raport na temat wielkości emisji, zapisy z analizy ryzyka, sprawozdanie
173 z poprzedniej walidacji/weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan walidacji/weryfikacji,
174 zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu zaangażowanego
175 w walidację/weryfikację,

176 c) **w przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania walidacyjne/weryfikacyjne**
177 **w innych programach: program walidacji/weryfikacji, sprawozdanie z poprzedniej**
178 **walidacji/weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan walidacji/weryfikacji, dokument**
179 **podlegający weryfikacji/walidacji, zapisy dotyczące powołania kompetentnego personelu**
180 **zaangażowanego w walidację/weryfikację**

181 Podczas obserwacji, na żądanie auditorów PCA, powinien im być bezzwłocznie udzielony
182 dostęp do dokumentacji klienta będącej przedmiotem przeglądu wykonywanego przez zespół
183 weryfikatora GHG.

184 Po zakończonej walidacji/weryfikacji, weryfikator GHG powinien w ciągu maksymalnie **15** dni
185 roboczych po zakończeniu obserwowanych działań, przekazać oświadczenie weryfikatora
186 wraz z wspierającą je dokumentacją wewnętrzną.

187 Weryfikator GHG nie powinien zmieniać składu swojego zespołu, planu walidacji/weryfikacji
188 lub czasu trwania walidacji/weryfikacji z powodu obserwacji. Jeżeli takie zmiany zostaną
189 dokonane, weryfikator GHG powinien przedstawić PCA właściwe uzasadnienie.

190 Próbką obserwowanych walidacji lub weryfikacji jest ustalana indywidualnie dla każdego
191 weryfikatora GHG na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę wnioskowany zakres
192 akredytacji oraz zaangażowany w działalność personel. Wybór obserwowanych działań
193 powinien zapewnić ocenę maksymalnie dużej liczby personelu zaangażowanego

194 w działalność walidacyjną/weryfikacyjną, dlatego PCA prowadzi w miarę możliwości
195 obserwacje zespołów, które nie były wcześniej obserwowane.

196 Przy wyborze walidacji/weryfikacji do obserwacji PCA kieruje się następującymi zasadami:

- 197 a) **obserwacją objęte są działania w każdym programie walidacji/weryfikacji,**
198 b) w odniesieniu do weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS:** PCA
199 obserwuje działania weryfikatora GHG u jego klienta w każdym z klastrów zdefiniowanych
200 w tabeli nr 1
201 c) w odniesieniu do weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV:** PCA
202 obserwuje działania weryfikatorów GHG w każdym z rodzajów działania
203 zidentyfikowanych w zakresie akredytacji weryfikatora GHG.

204 Biorąc pod uwagę fakt, że walidacja/weryfikacja może składać się z dowolnej liczby
205 walidacji/weryfikacji cząstkowych, obserwacja PCA obejmuje obserwowanie całej
206 walidacji/weryfikacji tzn. wszystkich jej części.

207 W przypadku, kiedy weryfikator GHG prowadzi działalność walidacyjną/weryfikacyjną poza
208 granicami Polski, PCA może prowadzić obserwacje walidacji/weryfikacji prowadzonych poza
209 granicami Polski. Liczba obserwacji i kraj, **w jakim będą prowadzone oceny PCA** zależy od
210 aktywności weryfikatora GHG poza granicami Polski.

211 3.2.2 Nadzór planowany i ponowna ocena

212 W cyklu akredytacji w ramach ocen w nadzorze i ponownej oceny PCA weryfikuje utrzymanie
213 przez weryfikatora GHG kompetencji do prowadzenia procesów walidacji/weryfikacji objętych
214 aktualnym zakresem akredytacji, poprzez ocenę spełnienia wszystkich wymagań i warunków
215 akredytacji stosując:

- 216 – **przegląd dokumentacji** dotyczącej weryfikatora GHG (zakres dokumentacji dostarczanej
217 przez weryfikatora - zgodnie z DA-01 oraz niniejszym dokumentem),
- 218 – **ocenę na miejscu** spełnienia wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji
219 (wywiady/rozmowy, przeglądy dokumentów i zapisów, audit pionowy procesów),
- 220 – **obserwację** wybranych walidacji/weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG
221 u jego klienta lub w lokalizacjach wskazanych w planie.

222 Oceny w procesach nadzoru planowanego i ponownej oceny przeprowadza się w zakresie
223 i w terminie ustalonym w programie nadzoru weryfikatora GHG w danym cyklu akredytacji.

224 Program nadzoru jest ustalany w sposób zapewniający, że w danym cyklu akredytacji jest
225 oceniana akredytowana działalność walidacyjna/weryfikacyjna, reprezentatywna dla
226 posiadanego przez weryfikatora GHG zakresu akredytacji, z uwzględnieniem lokalizacji,
227 w których prowadzona lub z których zarządzana jest ta działalność, jak również
228 zaangażowanego personelu, oraz że oceniane jest spełnienie mających zastosowanie
229 wymagań akredytacyjnych.

230 Próbkę działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej, lokalizacji i wymagań akredytacyjnych
231 przewidziane do oceny w programie nadzoru, są ustalane z uwzględnieniem ryzyka
232 związanego z:

- 233 – funkcjonowaniem systemu zarządzania weryfikatora GHG i jego złożonością,
- 234 – rodzajem, zakresem i złożonością działalności weryfikacyjnej (zakresem akredytacji –
235 liczbą programów walidacji/weryfikacji, liczbą sektorów objętych działalnością, skalą
236 działalności - liczbą klientów / zweryfikowanych raportów na **temat wielkości emisji oraz**
237 **raportów dotyczących danych podstawowych lub danych o poziomie działalności /**
238 **zwalidowanych planów monitorowania, planów metodyki monitorowania,** złożonością
239 i skalą zweryfikowanych instalacji - różnorodnością klientów, np. niskim, średnim lub
240 wysokim poziomem emisji, jednym lub kilkoma źródłami emisji, **złożoności procesów**
241 **prowadzonych w instalacji,** użyciem przez prowadzącą instalację metodyki opartej

- 242 na pomiarach – CEMS, poziomem działalności walidacyjnej/weryfikacyjnej w innych
243 krajach członkowskich),
244 – lokalizacjami, w których prowadzona lub z których zarządzana jest działalność
245 walidacyjna/weryfikacyjna,
246 – personelem zaangażowanym w działalność walidacyjną/weryfikacyjną,
247 – dotychczasowymi doświadczeniami z ocen (w tym wynikami poprzednich ocen w cyklu -
248 niezgodnościami i spostrzeżeniami oraz reakcją weryfikatora GHG w odniesieniu
249 do wyników ocen),
250 – postrzeganiem weryfikatora GHG (skargami i innymi informacjami dotyczącymi
251 weryfikatora GHG),
252 – istotnymi zmianami mającymi wpływ na spełnienie wymagań akredytacyjnych.

253 Ocena weryfikatora GHG w procesie nadzoru powinna zapewnić PCA podejmowanie decyzji
254 z minimalizacją ryzyka błędnej oceny kompetencji weryfikatora i nieadekwatnych wniosków
255 o zaufaniu do jego kompetencji w udzielonym zakresie akredytacji.

256 W celu zapewnienia wyboru reprezentatywnej próbki do oceny kompetencji weryfikatora GHG,
257 PCA pozyskuje informacje o zakresie prowadzonej działalności oraz jego zasobach, w tym
258 personelu.

259 Weryfikator GHG powinien na bieżąco aktualizować wykaz personelu prowadzącego
260 weryfikacje z podziałem na:

- 261 – programy walidacji/weryfikacji i wynikające z nich rodzaje działalności lub mające
- 262 zastosowanie sektory działalności,
- 263 – funkcje pełnione w zespołach weryfikacyjnych,
- 264 – liczbę przeprowadzonych weryfikacji i ich terminy,
- 265 – kraje działalności.

266 Weryfikator GHG powinien przekazać do PCA ww. wykaz na 2 miesiące przed planowanym
267 nadzorem oraz na każde żądanie PCA.

268 Działania w nadzorze powinny zapewnić ocenę, w trakcie całego cyklu akredytacji włącznie
269 z ponowną oceną, procesów prowadzonych przez weryfikatora GHG w każdym rodzaju
270 działania lub w każdym z obszarów technicznych z zakresu udzielonej akredytacji.

271 Oceny w nadzorze i ponowne oceny są zawsze planowane jako oceny na miejscu. W trakcie
272 ocen na miejscu PCA ocenia kompetencje weryfikatora GHG, w tym zrealizowane przez niego
273 procesy walidacji/weryfikacji, kierując się, w miarę możliwości, zasadą wyboru procesów
274 spośród przeprowadzonych w okresie od poprzedniej oceny PCA. Procesy zrealizowane
275 w ramach programu MRV oraz procesy zrealizowane w ramach programu EU ETS w rodzaju
276 działania 1a lub 1b oraz 98, o ile zakres akredytacji weryfikatora GHG obejmuje taką
277 działalność, są poddawane corocznej ocenie na miejscu.

278 Pierwsza ocena na miejscu realizowana po rozszerzeniu zakresu akredytacji o program
279 walidacji/weryfikacji obejmuje również ocenę w tym programie.

280 Wybór próbki personelu do weryfikacji na ocenie na miejscu powinien zapewnić w trakcie
281 całego cyklu akredytacji ocenę możliwie największej liczby personelu weryfikatora GHG,
282 zaangażowanego w proces walidacji/weryfikacji.

283 W przypadku weryfikatora GHG posiadającego różne lokalizacje, w których prowadzona
284 lub z których zarządzana jest działalność weryfikacyjna, PCA prowadzi ocenę na próbcę
285 w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, aby w trakcie cyklu
286 akredytacji, liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama oraz
287 zostały ocenione wszystkie lokalizacje.

288 Zakres ocen ponownych uwzględnia wyniki poprzednich ocen w cyklu. Ponadto, w każdej
289 ocenie ponownej ocenia się spełnienie wszystkich wymagań normy akredytacyjnej.

290 Dla każdego weryfikatora GHG, opracowywany jest program obserwacji, który w trakcie całego
291 cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, pozwoli na przeprowadzenie obserwacji
292 reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki personelu
293 weryfikatora GHG **w każdym z programów walidacji/weryfikacji**.

294 W przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie EU ETS** ustanowiony
295 program obserwacji musi zapewnić przeprowadzenie obserwacji w każdym z klastrów
296 zdefiniowanych w tabeli nr 1, jednak liczba obserwacji w ramach corocznej oceny nie może
297 być mniejsza niż:

- 298 – 1 obserwowana weryfikacja – gdy weryfikator zweryfikował poniżej 85 raportów,
- 299 – 2 obserwowane weryfikacje – gdy weryfikator zweryfikował od 85 do 185 raportów,
- 300 – 3 obserwowane weryfikacje – gdy weryfikator zweryfikował ponad 185 raportów.

301 Ponadto, jeżeli weryfikator GHG prowadzi weryfikacje monitorowania emisji z instalacji
302 rozliczającej się w systemie GHG w oparciu o metodykę opartą na pomiarach (CEMS),
303 PCA przynajmniej raz w cyklu akredytacji prowadzi obserwację takiej weryfikacji.

304 W przypadku weryfikatorów GHG prowadzących działania **w programie MRV**, liczba
305 obserwacji zależy od liczby statków, dla których weryfikator GHG prowadzi
306 walidacje/weryfikacje:

- 307 – poniżej 85 statków – w cyklu akredytacji 1 obserwacja walidacji planu monitorowania
308 i weryfikacji raportu,
- 309 – od 85 statków i więcej – w cyklu akredytacji 2 obserwacje walidacji planu monitorowania
310 i weryfikacji raportu.

311 Ponadto, przy wyborze walidacji/weryfikacji do obserwacji, PCA kieruje się poniższymi
312 zasadami:

- 313 – PCA nie prowadzi obserwacji personelu weryfikatora GHG, który był już obserwowany
314 w bieżącym cyklu akredytacji, chyba że weryfikator nie dysponuje innym personelem
315 w określonym obszarze kompetencji,
- 316 – PCA nie prowadzi obserwacji działań w firmach, w których uprzednio prowadziło
317 obserwację w ramach danego cyklu.

318 Obserwacje walidacji i weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klientów
319 organizuje się i przeprowadza z uwzględnieniem zasad podanych w punkcie 3.2.1.

320 **3.2.3 Zmiany zakresu akredytacji**

321 Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora GHG dotyczy:

- 322 a) **nowego programu walidacji/weryfikacji**,
- 323 b) **innego obszaru technicznego w ramach akredytowanego programu walidacji/weryfikacji**
324 **np.:**
 - 325 – w przypadku **programu EU ETS**: innego rodzaju działań wymienione w załączniku I
326 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r.
327 w kolumnie „zakres akredytacji”,
 - 328 – w przypadku **programu MRV**: innego rodzaju działania lub metody monitorowania
329 wymienione w punkcie 3.1 niniejszego dokumentu.

330 Ocena do celów rozszerzenia o nowy program walidacji/weryfikacji jest prowadzona w formie
331 oceny na miejscu i, w uzasadnionych przypadkach, obserwacji. Dalsze postępowanie łącznie
332 z obserwacjami prowadzone jest według zasad podanych w punkcie 3.2.1 *Proces akredytacji*.

333 **PCA w procesie rozszerzenia zakresu akredytacji, przy wyborze formy oceny, bierze pod**
334 **uwagę doświadczenia zebrane podczas wcześniejszych ocen weryfikatora GHG w obszarze**
335 **posiadanego przez niego zakresu akredytacji. Rozszerzenie zakresu akredytacji o inny obszar**
336 **techniczny w ramach akredytowanego programu weryfikacji/walidacji może nastąpić po**
337 **przedstawieniu przez weryfikatora GHG dowodów posiadania personelu kompetentnego**
338 **w zakresie wnioskowanego rozszerzenia akredytacji.**

339 W przypadku, gdy rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora GHG prowadzącego
340 działania w programie EU ETS, dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym weryfikator GHG
341 posiada już akredytację, możliwe jest przeprowadzenie przeglądu dokumentacji
342 z przeprowadzonego procesu weryfikacji. W przypadku rozszerzenia o rodzaj działania
343 w klastrze, w którym weryfikator GHG nie posiada akredytacji, PCA prowadzi obserwację.

344 W przypadku rozszerzenia zakresu akredytacji weryfikatora GHG prowadzącego działania
345 w programie MRV o inny rodzaj działania, PCA prowadzi obserwację.

346 Obserwacje walidacji/weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klientów
347 organizuje się i przeprowadza z uwzględnieniem zasad podanych w punktach 3.2.1 i 3.2.2.

348 **3.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania i cofnięcia akredytacji**

349 Zawieszenie akredytacji, w części lub w całym zakresie akredytacji, oprócz zasad określonych
350 w dokumencie DA-01, następuje w przypadku:

- 351 – utraty kompetencji weryfikatora GHG do prowadzenia weryfikacji w danym obszarze
352 lub rodzaju działania, bez względu na powód (np. utrata zasobów weryfikatora GHG
353 do prowadzenia walidacji/weryfikacji),
- 354 – uniemożliwienia przeprowadzenia oceny lub obserwacji w procesie nadzoru
355 w wymaganym przez PCA okresie,
- 356 – niezgłoszenia do oceny pierwszego procesu zgodnie z zasadami wskazanymi
357 w niniejszym programie akredytacji.

358 W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator GHG nie przeprowadził żadnej
359 walidacji lub weryfikacji, akredytacja zostaje zawieszona z końcem tego cyklu akredytacji
360 w całym zakresie.

361 W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator GHG nie przeprowadził żadnego
362 działania dla którejś z części zakresu, akredytacja weryfikatora GHG zostaje zawieszona
363 z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tych działalności, chyba że akredytowany podmiot
364 jest w stanie przedstawić utrzymanie kompetencji w alternatywny sposób (np. poprzez
365 akredytację w podobnym zakresie).

366 Dodatkowo, w stosunku do zapisów w DA-01, cofnięcie akredytacji odbywa się na skutek:

- 367 – uznania winnym oszustwa członka ścisłego kierownictwa weryfikatora GHG
368 prowadzącego działania w programie MRV, a w przypadku akredytacji weryfikatora GHG
369 w programie EU ETS również personelu, który uczestniczył w działaniach
370 weryfikacyjnych,
- 371 – celowego przedstawienia przez weryfikatora GHG nieprawdziwych informacji.

372 **4 Wymiana informacji**

373 **4.1 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie EU ETS**

374 Do 15 listopada każdego roku weryfikator GHG przesyła do PCA poniższe informacje:

- 375 – planowane terminy i miejsca weryfikacji, które zamierza przeprowadzić,
- 376 – adresy i dane kontaktowe prowadzących instalacje lub operatorów statków powietrznych,
377 których raporty podlegają jego weryfikacji.

378 Jeżeli w powyższych informacjach nastąpią zmiany, weryfikator zgłasza je w terminie 2 tygodni
379 od zaistnienia zmiany.

380 Przekazywane informacje muszą uwzględniać wszystkie terminy weryfikacji cząstkowych,
381 w przypadku, gdy weryfikator GHG takie planuje. Wówczas ww. informacje należy przekazać
382 do PCA w terminie umożliwiającym przeprowadzenie obserwacji każdej z części weryfikacji
383 nawet jeśli są planowane do realizacji przed 15 listopada (minimum 2 tygodnie przed
384 planowaną wizytą).

385 Do dnia 31 grudnia każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw
386 środowiska program ocen zaplanowanych w odniesieniu do każdego weryfikatora GHG.

387 Do dnia 1 czerwca każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw środowiska
388 sprawozdanie z wykonanych zadań.

389 Przekazywanie powyższych informacji odbywa się na formularzach przygotowanych przez
390 Komisję Europejską.

391 W przypadku zawieszenia, cofnięcia lub ograniczenia akredytacji weryfikatora GHG
392 lub uchylecia tych decyzji, PCA informuje o tym fakcie:

- 393 – ministra właściwego do spraw środowiska,
- 394 – właściwy organ i krajową jednostkę akredytującą każdego państwa członkowskiego,
- 395 w którym weryfikator prowadzi weryfikacje.

396 Informacja o zawieszeniu, cofnięciu lub ograniczeniu zakresu akredytacji weryfikatora GHG
397 publikowana jest na stronie internetowej PCA.

398 W przypadku, gdy w ramach realizacji art. 73 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE)
399 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., minister właściwy do spraw środowiska przekaze
400 informacje o stwierdzeniu nieprzestrzegania wspomnianego rozporządzenia przez
401 akredytowanego weryfikatora GHG, PCA uznaje taką informację za skargę.

402 PCA podejmuje działania w celu rozpatrzenia skargi i w ciągu 3 miesięcy od otrzymania
403 informacji udziela odpowiedzi właściwemu organowi. Odpowiedź ta zawiera informacje
404 o podjętych działaniach i, w stosownych przypadkach, o środkach administracyjnych²
405 podjętych w stosunku do weryfikatora GHG.

406 W sytuacjach mających zastosowanie, PCA prowadzi również wymianę informacji
407 wynikających z realizacji artykułów 74 i 75 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE)
408 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r.

409 **4.2 Dotycząca weryfikatorów GHG prowadzących działania w programie MRV**

410 Zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/2072 z dnia 22
411 września 2016 r. w sprawie czynności weryfikacyjnych i akredytacji weryfikatorów zgodnie
412 z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 w sprawie
413 monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz
414 zmiany dyrektywy 2009/16/WE, o wszelkich zmianach w statusie weryfikatorów GHG, PCA
415 informuje Komisję.

416 **5 Postanowienia końcowe**

417 Niniejsze wydanie dokumentu DAVG-01 zastępuje wydanie 8 z 01.10.2019 r. Dokument został
418 wprowadzony Komunikatem nr **xx z dnia xx.xx.2021 r. i obowiązuje od dnia xx.xx.2021 r (dwa**
419 **miesiące od opublikowania)**. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały
420 oznaczone kolorem czerwonym.

421 **6 Dokumenty związane**

422 Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2
423 oraz:

424 EA INF 9 Guide on the publication of data on accredited verifiers according to article 76 of
425 Commission implementing regulation (EU) No 2018/2067

426 EA INF 10 Guide on the content of the accreditation certificate for verifiers accredited for
427 EN ISO 14065 and the Commission implementing regulation (EU) No 2018/2067

428 DA-01 Opis systemu akredytacji

429 DA-07 Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej

² Na podstawie artykułu 54 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2067 z dnia 19 grudnia 2018 r., krajowa jednostka akredytująca może zawiesić, cofnąć lub ograniczyć akredytację weryfikatora GHG, jeśli nie spełnia on wymagań zawartych w rozporządzeniu. Działania te zostały określone jako "środki administracyjne"

- 430 Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).
- 431 Dokumenty EA i IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA:
432 www.european-accreditation.org, IAF: www.iaf.nu.
- 433 Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów EA i IAF dostępne są na stronie internetowej
434 PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA oraz EA i IAF jest bezpłatny.
- 435 Dokumenty pomocnicze (wytyczne), rekomendowane przez Komisję Europejską dostępne są
436 na stronie internetowej:
- 437 http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring/documentation_en.htm
438 oraz częściowo na stronie internetowej KOBiZE: www.kobize.pl.
- 439 **7 Załączniki**
- 440 FAVG-01 Załącznik do wniosku weryfikatora prowadzącego działania w obszarze emisji
441 gazów cieplarnianych (GHG)
- 442 FAVG-02 Przegląd dokumentacji weryfikatora GHG